

KARTA KURSU

Nazwa	Makrosocjologia
Nazwa w j. ang.	<i>Social Stratification</i>

Koordynator	Dr Tatiana Majcherkiewicz	Zespół dydaktyczny
		dr Tatiana Majcherkiewicz dr Marcin Gacek
Punktacja ECTS*	4	

Opis kursu (cele kształcenia):

Celem kursu jest zapoznanie studentów z zasadniczymi wątkami analizy makrostrukturalnej: m.in. klasycznymi i współczesnymi koncepcjami struktury klasowej oraz innymi podziałami społecznymi. Studenci poznają problematykę, dotyczącą nierówności we współczesnych społeczeństwach, z uwzględnieniem społeczeństwa polskiego. Kurs ma umożliwić uczestnikom poznanie podstawowych pojęć, odnoszących się do struktur społecznych i nauczyć ich wykorzystania przy opisie społeczeństw współczesnych, ale także tych z minionych epok. Kurs prowadzony jest w języku polskim.

Warunki wstępne:

Wiedza	Znajomość podstawowych pojęć z zakresu socjologii ogólnej
Umiejętności	Umiejętność samodzielnej pracy z tekstem
Kursy	Wstęp do socjologii, Historia myśli społecznej

Efekty kształcenia:

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	Posiada ogólną wiedzę o typowych rodzajach struktur, więzi i instytucji społecznych, o ich podstawowych elementach i rządzących nimi prawidłowościach	K_W02
	Ma wiedzę o człowieku jako podmiocie konstytuującym struktury społeczne i działającym wewnątrz tych struktur; rozumie zależności między tworzonymi przez człowieka ideami (społecznymi, politycznymi, filozoficznymi) a zmianami w kulturze i społeczeństwie.	K_W03
	Zna metody i narzędzia pozyskiwania danych właściwe dla socjologii (ilościowe i jakościowe), pozwalające opisywać grupy i instytucje społeczne oraz procesy zachodzące wewnątrz nich	K_W04

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności		
	Posiada umiejętność artykułowania i uzasadniania własnych poglądów przy użyciu specjalistycznej terminologii z zakresu socjologii	K_U04

	Efekt kształcenia dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne		
	Rozumie znaczenie dyskusji jako podstawowego narzędzia poszukiwań intelektualnych; jest człowiekiem doceniającym znaczenie niezależności myślenia oraz krytycznego dystansu wobec opinii własnych i cudzych	K_K01

studia stacjonarne

Organizacja											
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach									
		A		K		L		S		P	E
Liczba godzin	30	30									

studia niestacjonarne

Organizacja											
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach									
		A		K		L		S		P	E
Liczba godzin	10	15									

Opis metod prowadzenia zajęć - studia stacjonarne:

Zajęcia prowadzone są w formie wykładów i ćwiczeń.

W trakcie wykładów wykorzystywany będzie program Power Point oraz tablica.

Ćwiczenia: omawianie i analiza tekstów socjologicznych.

Opis metod prowadzenia zajęć - studia niestacjonarne:

Zajęcia prowadzone są w formie wykładów i ćwiczeń..

W trakcie wykładów wykorzystywany będzie program Power Point oraz tablet graficzny (wacom) – zajęcia prowadzone będą z wykorzystaniem platformy teams.

Ćwiczenia: omawianie i analiza tekstów socjologicznych.

Formy sprawdzania efektów kształcenia

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esei)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W02											x		
W03											x		
W04											x		
U04								x	x		x		
K01								x			x		

Formy sprawdzania efektów kształcenia

Kryteria oceny	Ćwiczenia: zaliczenie na podstawie obecności (możliwe dwie nieobecności, w przypadku większej liczby, tematy muszą zostać zaliczone w trakcie konsultacji), referat (opcjonalnie) i aktywności podczas zajęć. Egzamin ustny. Obecność na wykładach obowiązkowa.
Uwagi	

Treści merytoryczne (wykaz tematów):

1. Struktura społeczna; przemiany rozumienia terminu, Zróżnicowania i nierówności, Dobra cenione społecznie, Modele nierówności.
2. Typy społeczeństw a nierówności
3. Teoria klas Karola Marksa, Struktura społeczna według Maxa Webera.
4. Klasy w tradycji *communist studies*. koncepcja Warnera.
5. Funkcjonalna teoria uwarstwienia,
6. Empiryczne modele struktury klasowej.
7. Bourdieu, oraz polskie badania nad klasami i stylami życia.
8. Współczesne dyskusja nad adekwatnością koncepcji klas do opisu rzeczywistości.
9. Inteligencja a klasa średnia.
10. Teorie elit m.in. od Mosca, Pareto, Mills i Powersa. Koncepcja klasy wyższej.
11. Ubóstwo, bieda i prekaryzacja.
12. Płeć a zróżnicowanie społeczne i nierówności społeczne.
13. Ruchliwość społeczna.
14. Grupy etniczne, narodowe, oraz przemiany współczesnego państwa.
15. Struktura społeczna w Polsce.

Wykaz literatury podstawowej:

- Domański Henryk (2007) *Struktura społeczna*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe „Scholar”.
- Gdula Maciej, Sutowski Michał, (red.) (2017), *Klasy w Polsce Teorie, dyskusje, badania, konteksty* Warszawa: Instytut Studiów Zaawansowanych.
- Standing Guy (2014) – „Prekariat. Nowa niebezpieczna klasa.” Fragn.. rozd.1. *Prekariat* s. 33-74; rozd. 2, *Dlaczego prekariat staje się liczniejszy.* s.75-84, s.111-135, Warszawa, Wyd. Naukowe PWN SA
- Karolak Mateusz (2020) Społeczno-ekonomiczne konteksty prekaryzacji pracy młodych w Polsce, s. 49-72, [w:] Adam Mrozicki, Jan Czarzasty (red.) *Oswajanie niepewności. Studia społeczno-ekonomiczne nad młodymi pracownikami sprekaryzowanymi.*
- Kurczewska Joanna (1998) Inteligencja, s. 337-343, Encyklopedia socjologii, Warszawa: Oficyna Naukowa
- Marks Karol Engels Fryderyk (2006) „Burżuazja a proletariusze”, s. 417–423, [w:] *Socjologia. Lektury* (red.) Piotr Sztompka, Marek Kucia, Kraków, Wydawnictwo Znak.
- Ossowski Stanisław (1986) „Pojęcie struktury społecznej”, s. 9-19, [w:] Stanisław Ossowski *O strukturze społecznej*, Warszawa Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Scheidel Walter (2025) *Wielki Zrównywacz. Przemoc i historia nierówności od epoki kamienia do XXI wieku*, Sieradz Wydawnictwo GlowBook.
- Stefaniuk Małgorzata (2001) „Teoria elit Vilfreda Pareta”, rozdz. 4 *Socjologiczna teoria elit Vilfreda Pareta*, s.125 – 199, Wyd. UMCS, Lublin.
- Sztompka Piotr (2006) „Pojęcie struktury społecznej. Próba uogólnienia”, s. 170- 180, [w:] *Socjologia. Lektury* (red.) Piotr Sztompka, Marek Kucia, Kraków, Wydawnictwo Znak.
- Szacka Barbara (2003) *Wprowadzenie do socjologii*, Warszawa: Wydawnictwo Oficyna Naukowa.
- Szacki Jerzy (2002) *Historia myśli socjologicznej*, wydanie nowe, rozdz. 16 fragmenty: (4) „Świat społeczny małego miasta: Middletown Lyndów”, s. 617- 622, i (5) „Yankee City i funkcjonalizm Warnera”, s. 622- 626, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Tarkowska Elżbieta (2006) „Ubóstwo i wykluczenie społeczne. Koncepcje i polskie problemy”, s. 319-365, [w:] *Współczesne społeczeństwo polskie dynamika zmian*, Wasilewski Jacek (red.), Warszawa Wydawnictwo Naukowe, Scholar.
- Weber Max, (2002) *Gospodarka i społeczeństwo*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Wrigt Erik O. (2006) „Klasy się liczą”, s. 813-833, [w:] *Współczesne teorie socjologiczne*, wybór i opracowanie: Jasińska-Kania Aleksandra, Nijakowski Lech M., Szacki Jerzy, Ziółkowski Marek, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe „Scholar”.
- Żarnowski Janusz (2008) *Intelektualiści* Encyklopedia socjologii, s. 334-337, Warszawa: Oficyna Naukowa.

Wykaz literatury uzupełniającej:

- Domański Henryk (2015), *Czy są w Polsce klasy społeczne*, Wyd. Kryt. Pol., Warszawa.
- Leszczyński Adam (2020), *Ludowa historia Polski. Historia wycisku i oporu. Mitologia panowania*. Wyd. WAB, Warszawa.
- Turowski Jan (1994), *Socjologia: wielkie struktury społeczne*. Lubelskie Tow. Nauk. KUL, Lublin.
- Żarnowski Janusz (2008) *Inteligencja w Polsce niepodległej, w epoce komunizmu i na progu transformacji*, s. 81-102, [w:] Domański Henryk (red.) *Inteligencja w Polsce. Specjaliści, twórcy, klerkowie, klasa średnia*, IFiS PAN, Warszawa.
- Żeromski Stefan (1973) *Silaczka*, <https://wolnelektury.pl/media/book/pdf/silaczka.pdf>

Pozostała literatura uzupełniająca będzie przesyłana na bieżąco w postaci plików, artykułów etc.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta): **studia dzienne**

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	30
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	15
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	15
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	0
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	30
Ogółem bilans czasu pracy		120
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta): **studia niestacjonarne**

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	10
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	15
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	40
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	0
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	40
Ogółem bilans czasu pracy		120
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4